

A borágó (*Borago officinalis*) elnevezései a magyar nyelvben

1. A *borágó* (*Borago officinalis*) az érdeslevelűek családjába tartozó, a Földközi-tenger mellékéről származó, ősi kultúrnövény. Ma egész Európában termesztik C-vitaminos, aromás, uborkaízű fiatal leveleiért, kertekbe ültetik dísznövénységként is. A növény szépségéről már Lippay János, az első magyar önálló kertészeti mű szerzője megemlékezett: „az egész kóró, apró hegyes szőröcskéekkel rakva: a' kórója ürefs, kődvér, a' virághia igen szép kék, avagy fejér, chillag formára” (Posoni kert... I–III. Nagyszombat, [később] Bécs, 1664–1667. Faksimile kiadás: Bp., [1966]. 86). A növény különféle gyógyító képességeit régi feljegyzések is említik: megerősíti a szívet, jókedvre deríti az embereket, szertefosztatja a búbánatot. A borágó kitűnő tulajdonságait minden bizonnyal kalcium-, kálium és ásványisó-tartalma okozza (Lesley Bremness, Füveskönyv. Bp., 1990. 29).

Konyhafűszerként mártások és savanyú főzelékek ízesítésére, savanyú uborka eltevéséhez használják, fiatal leveleiből salátát készítenek. Citromillatú virágaival üdítő italokat, fűszereceteket aromásítanak (Rápóti Jenő–Romváry Vilmos, Gyógyító növények. Bp., 1983. 99). Ízletes leveleiről az Orvosi fűvészkönyv is beszámol: „ennek leveleit, saláta vagy ugorka módra betsinálva, vagy paréj modonn' s paréj közt elkészítve, igen kedves eledelnek tartják, a' kik vele élni szoktak” (Orvosi fűvészkönyv mint a' magyar fűvészkönyv' praktika része. Debreczenbenn. 1813. 162–3).

A növény gyógyító erejéről Lippay János így ír: „Kiváltképpen-való ereje vagon a' vizének, a' szívnek meg-erősítésére: leg-inkább a' virághjának; Aval ha gyakran élnek, akár étekben; akár salátában; az szívnek szorongását megnyhíti, vigasztallya, és a' vért megtisztítja” (i. m. 87). Csapó József, a XVIII. század orvosbotanikusa, Új füves és virágos magyar kert c. munkájában így jellemzi a borágó gyógyító hatását: „Belső részek dagadását el-ozfztatja...”, „Szívet meg-vidamit...”, „Követ ront emberben...”, „Iny-rothadása ellen...” (Posonban, 1775–1792². 28). Nedeliczi Váli Mihály Házi orvos szótárotskájában ugyancsak hasznosnak minősíti a borágót: „*Borrágó* dinnye szagú fűvet, ha Barát paréjjal, vagy Németeffen Spinóddal öszve-főzöd, és paréj módra meg-efzed, vagy ha tsak a' virágjáról ifzol-is, igen hafznos a' keferű és szomorító vér ellen. Az harmad napi hideg-lelés ellen szded virágját a' *borrágó fűnek*” (Györött, 1792. 51).

2. A *Borago*, *Borago officinalis* hivatalos használatú magyar növényneve: *borágó*, *kerti borágó* (Priszter Szaniszló, Növényneveink. A magyar és a tudományos növénynevek szótára. Mezőgazda Kiadó, Budapest, 1998. 50). Ennek az érdekes régi magyar gyógy- és fűszernövénynek a hivatalos használatú magyar neve azonban sem értelmező szótárainkban (ÉKSz., ÉrtSz.), sem etimológiai szótárainkban (TESz., EWUng.) nem kapott helyet. Ugyanakkor napjaink szakácskönyveiben, gyógy- és fűszerkönyveiben szinte kivétel nélkül találkozhatunk a *borágó*-val: pl. „Zöldfűszeres ... leves” összetevője: *borágó* (Évszakok konyhája. Tavaszi ételek. Magyar Könyvklub. Bp., 2000. 13). A Dr. Oetker-szakácskönyv részletesen ismerteti a borágó felhasználhatóságát: „Az uborka klaszrikus ízesítője, az apróra vágott *borágólevelekkel* a mártásokat, salátákat és a halételeket is finomíthatjuk” stb. (Dr. Oetker, Zöldfűszerek a rafinált ízek titka. Szeged, 2000. 7), az ismertetést követően a szakácskönyv számtalan receptjében megtalálhatjuk a borágónövényt: „Hideg almaleves *borágóval*” (uo. 26), „Zöldfűszeres öntet” összetevői között „*borágó*, petrezselyem, turbolya, tárkony, citromfű” (uo. 44), „Vegyes saláta zöldfűszeres tojással” elkészítéséhez szükséges „1 csokor vegyes fűszernövény (petrezselyem, póréhagyma, kapor, vérfű, *borágó*” (uo. 48) stb.

3. A *borágó* legkorábbi elnevezései közül a *dinnye ízű fű* a növény dinnyéhez hasonló ízéről kapta nevét: 1500 k.: De boragine: *dynyāzwyf* (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 255), XVI. sz. v.: *[Di]nnie ize fji* (De Herbis: RMGl. 258). A növény szagára utaló *dinnye szagú fű* elnevezés 1540 k. jelent meg: *Borago buglossa minor*: *djnye sago fw* (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 256), 1706: *Dinnye szagú fű*: *Borago* (Nyr. 29: 364), 1833: *dinnyeszagu fű* (PallasLex. 537), 1903: *dinnyeszagú fű* (Hoffmann, Karl–Wagner János, Magyarország virágos növényei. Atheneum. Bp., 1903. 31), 1948: *dinnyeszagú fű* (Halmai János, Kosuth-csillag Vénusz sarucska. Gyógynövények, növények, drogok magyar, népies és latin nevei. Budapest. 15).

A *dinnye ízű fű* elnevezés 1500 k., a *dinnye szagú fű* 1540 k. tűnt fel a magyar nyelvben. A névadás alapja — mindkét esetben — a növény dinnyéhez hasonló illata, illetve íze; Beythe András Fiveskönyvében így ír: „szagos mint az dinnye, kek viraga vagon...” (Németújvár, 1595. 119), egy 1610 k. feljegyzésben pedig ezt találjuk: „kek uiraga: szagos minth az dinnie” (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 52). Majdnem 200 évvel később Csapó József már tévesnek ítéli a *dinnye szagú fű* elnevezést, mivel: a borágó „Levelei gömbölyűek, kemények és szöröfsek, mellyeket valaki tenyerei között dörösi, valóságos Ugorkát illatoznak, és így *Dinnye-szagu fünek* nem jól nevezik” (i. m. 27). A *Dinnye szagú fű* elnevezést Földi János is elveti Róvid kritika és rajzolat a’ magyar fűvésztudományról című művében, mivel: „A’ más Plántáról vett Nevezetek ... Nemi Nevek tellyességgel nem lehetnek...” (1793. 16), „illetlen is, midőn a’ tanuló elébb más Seregbe igazittatik, mintsem a’ jelenvalót megesmerné. A’ más

különböző Nemekkel való öszve hasonlítások tsalárdok, bizonytalanok, gyakorta szinte úgy homályosok, mint a' jelenvaló. Ez a' tanulókat főszédelgésbe ejti" (i. m. 17). Földi János ehhez hasonló alapon utasítja el: a *Bab levelű fű*, *Baratzk levelű fű*, *Figelevelű fű*, *Körtvélyfa levelű fű* stb. neveket is (i. m. 17). A *dinnye ízű fű* és *dinnye szagú fű* ma már nem használatos.

4. A *dinnye ízű fű* (1500 k.) elnevezéssel egyidőben bukkant fel nyelvünkben az *ökörnyelv*: 1500 k.: Bvglossa: *Eker nyjelw*] (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 528), 1533: Buglossa: Ochsentsung ader wundkraut: *őkör nyelue*; Buglossus idem (Murmellius: Lexikon 1421: RMGl. 528), 1560 k.: Arnoglossa lingua bouina herba est. *eőkör nyelu* (Gyöngyösi Szótártöredék 2063: RMGl. 528), 1560 k.: Buglossa herba est. *őkör nyelu* (Gyöngyösi Szótártöredék 3193: RMGl. 528), 1590: Buglossum, vel, Sa: *kör nyelű* (Szikszai Fabricius: Nomenclatura 10: RMGl. 528), XVI. sz. v.: Buglossum: *Okor Nyjel'* (De Herbis: RMGl. 528), 1843: *Ökörnyelv* (Bugát Pál, Természettudományi szóhalmaz. Budán. 326).

Az *ökörnyelv* a latin *buglossos* 'ökörnyelv' tükörfordításával keletkezett (Helmut Genaust, Etymologisches Wörterbuch der botanischen Pflanzennamen. Basel, Stuttgart: Birkhäuser, 1976. 83).

Az *ökörnyelv* megkülönböztető jelzője: *kerti*. A jelző az egyéb *ökörnyelv* névvel illetett növénytől (pl. *Anchusa*) különbözteti meg a *Borago officinalis*-t. A *kerti ökörnyelv* első előfordulása: 1783: *Kerti Ökör-nyelv* (Benkő József, Nomenclatura Botanica. Fűszeres nevezetek. Linneus rendi szerént: Molnár János, Magyar könyv-ház. I. szakasz. Benkő József Urnak Fűszeres bővebb nevezeti. Posony. 334), 1807: *Kerti ökörnyelv* (Magyar fűvész könyv. Melly a' két magyar hazábann találtatható növényeknek megismerésére vezet, a' Linné alkotmánya szerént. Debreczenbenn. 155), 1833: *kerti ökörnyelv* (PallasLex. 537), 1845: *Kerti ökörnyelv* (Kováts Mihály, Háromnyelvű fejtő természetthon titoktan orvostudomány műszótára, az az onomatologia physiographica chemica jatrixa triglotta philologica. II. rész: Növénybölcesség a'vagy, háromnyelvű fejtő növénynev műszótár. Budán. 441), 1903: *kerti ökörnyelv* (Hoffmann, Karl-Wagner János, i. m. 31), 1948: *kerti ökörnyelv* (Augustin Béla-Jávorka Sándor-Giovanni Rudolf-Rom Pál, Magyar gyógynövények. Bp. 219).

5. Az *ökörnyelvűfű* összetétel 1525 k. jelent meg nyelvünkben: Buglossa: *ewkewr nyelwew fju* (Ortus: RMGl. 256), 1577: buglossa, ochsentsung: *őkör nyelw fju* (Kolozsvári Glosszák: RMGl. 256); az *ökörnyelvűfű* 1610 k.-tól adatható: *őkör nieluó fju* (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 52). Ezek az összetételek nem maradtak fenn nyelvünkben, előfordulásuk egyedi.

A *kerti ökörnyelvűfű* jelzős összetétel Beythe András, Fiveskönyvében tünt fel: 1595: „*kerti öőkör nyeluó fiju*, szagos mint az dinnye, kek viraga vagon...” (i. m. 119), a névnek nincs folytatása nyelvünkben.

6. A *dinnye izű fű* (1500 k.) és *dinnye szagú fű* (1540 k.) elnevezéssel szinte egyidőben bukkant fel nyelvünkben a *borágó*: 1533: Est^{et} satiuu buglossus, quam Boraginem triuiales uocant: Burritsch: *Borag* (Murmellius: Lexicon: RMGl. 123), 1595: *Borrigo* (Beythe András, i. m. 119), 1664: *Borrigo*, *Borago* (Lippay János, i. m. 86), 1775: *Borágo* (Csapó József, i. m. 27), 1783: *Borrágó* (Benkő József, i. m. 334), 1792: *Borrágó* dinnye [zagú fűvet (Nedeliczi Váli Mihály, Házi orvos szótáratska. Győrött. 51), 1798: *Borágo* (Veszelszki Antal, A' növény plánták' országából való erdei, és mezei gyűjtemény, vagy-is fa- és fűszeres könyv. Pesthen. 106), 1807 előtt: *Borrágo*, *Borago* (Jelentés: Julow Viktor, Bepillantás a Magyar Fűvészkönyv műhelyébe: Arkádia körül. Bp., 1975. 256), 1807: *Borrágó* (155), 1813: *Borágó* (i. m. 162), 1845: *Borrágó* (Kováts Mihály, i. m. 441), 1847: *borágo* (Peregriny Elek, Természettörténet. Az ifjuság tanítására és házi használatára. Pest. 354).

A *borágó* 1533-tól kezdve kimutatható fűvészeti, kertészeti könyvekből, herbariumokból, szakszótárakból, egészen napjaink legújabb növénynev szakszótáráig, amely a *Borago*, *Borago officinalis* hivatalos használatú növényneveként a *borágó*, *kerti borágó* (Priszter Szaniszló, i. m. 50) elnevezéseket ismeri el. A *borágó* elnevezés azonban mégis hiányzik az ÉKSz.-ből, az ÉrtSz.-ből, az újabb etimológiai szótáraink (TESz., EWUng.) nem tárgyalják, noha az EtSz. ismeri.

A *borágó* a középlatin *borrigo*, *borago* alak átvétele, amely talán az arab *abū araq* 'izzasztószer' szóból (Helmut Genaust, i. m. 77), esetleg az olasz *borragine*, *borraggine* szóból származik (EtSz. I, 476).

A *Borrágó* (1783) alakváltozatot KUNOS (Nyr. 12: 349) hibásan népetimológiának tartja (EtSz. I, 476). A *borrágó*, *borágó* alakváltozatok feltehetőleg latin hatásra alakultak ki, némely szerzők, így pl. Csapó József 1775-ben latin megfelelőként a következőket tünteti fel: Deák: *Borrigo*, *Borrigo officinalis* (i. m. 27). A *Borrágo*, *Borago* 1807 előtt Diószegi–Fazekas Jelentésében együttesen szerepel, melyet a szerzők nevük említése nélkül botanikai névalkotó munkájuk befejezése előtt nyomtattak ki, és küldtek szét véleményezés végett az országban.

A *borágó* megkülönböztető jelzői: *orvosi*, *kerti*. Az *orvosi borágó* egyedi elnevezés, a névnek nincs folytatása: 1872: *Orvosi Borágó* (Hazslinszky Frigyes, Magyarhon edényes növényeinek fűvészeti kézikönyve. Pest, 1872. 226). Az *orvosi* jelző a növény gyógyító hatására utal.

A *Borago officinalis* hivatalos használatú magyar növényneve: *kerti borágó* (Priszter Szaniszló, i. m. 50). A *kerti borágó* első megjelenése: 1807: *kerti Borágó* (i. m. 155), 1813: *kerti Borágó* (i. m. 162), 1843: *kerti Borágó* (Bugát Pál, i. m. 42), 1852: *Kerti Borágó* (Gönczi Pál, Vezérkönyv a növénytan tanítása és tanulására. Pest.), 1903: *Kerti borágó* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31), 1948: *Kerti borágó* (Augustin Béla–Jávorka Sándor–Giovanni Rudolf–Rom Pál, i. m. 219), *kerti borágó* (Halmai János, i. m. 15), 1998: *kerti borágó*

(Priszter Szaniszló, i. m. 50). A *kerti* (hasonlóan: *termesztett, valódi, közönséges* stb.) jelzőknek megkülönböztető szerepük van, ezekkel a jelzőkkel azokat a növényeket illették és illetik, amelyek a legismertebbek, leggyakoribbak, vagy amelyeket termesztettek stb. Ezek a jelzős alakulatok legtöbbször idegen nyelvi minták követésével (vö. ang. *cultivated*, fr. *cultivé*, ném. *angebaut, angepflanzt* 'termesztett' (Elsevier's Dictionary of Botany. I–II. ... in English, French, German, Latin and Russian compiled by P. Macura. Amsterdam–Oxford–New York, 1979. II, 2252); ang. *common, general, ordinary, universal*; fr. *commun, général, ordinaire, vulgaire, universel*; ném. *allgemein, gemein, gewöhnlich, üblich* 'közönséges' (uo. 1965); ném. *echte* 'valódi' fordításával keletkeztek.

A *borágófű* összetételben a *-fű* utótagnak magyarázó szerepe van, csupán néhány adattal szemléltethető: 1745: *Borágo-fű* (Justi Joannis Torkos, Taxa Pharmaceutica Posoniensis. Posonii. 6), 1792: *borrágó fűnek* (Nedeliczi Váli Mihály, i. m. 51), 1833: *Borrágófű* (PallasLex. 537).

Földi a *-fű* utótagot el is utasítja: „Hogy tehát mind a' *fű* vég kevesedjen, mind pedig azzal gyakorta hibáson ne éljünk, a' fát *fűnek*, és a' *fűvet* fának mondván; legjobb az egyébaránt zavarodást nem okozó Nemi Nevek mellől azokat elhagyni, (a' kinek tetszik, a' köznevezésben utánna ejtven)...” (Földi János, i. m. 35).

7. A *báránynyelv* első megjelenése a magyar nyelvben: 1560 k.: Arnaglossos que a latinis plantago dicitur. i. agni lingua est herba nota. Vtty *fű* alias *Baraanj nyelu* (Gyöngyösi Szótártöredék 2062: RMGl. 528), 1610 k.: Arnoglossa: *Barany nielu* (Herbolarium Vincentiae: RMGl. 528), 1847: A *báránynyelv*. (Peregriny Elek, i. m. 354), 1903: *Báránynyelv* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31), 1948: *báránynyelv* (Halmai János, i. m. 15).

A *báránynyelv* tükörszó, a latin *arnoglossus* 'báránynyelv' szó szerinti fordítása.

A *báránynyelvfű* összetételben a *-fű* magyarázó utótag. Első megjelenése: 1775: *Bárány-nyelv-fű* (Csapó József, i. m. 27), 1783: *Bárány nyelv-fű* (Benkő József, i. m. 334), 1798: *Bárány nyelv-fű* (Veszelszki Antal, i. m. 106), 1807: *Báránynyelv fű* (i. m. 155), 1833: *báránynyelv-fű* (PallasLex. 537), 1845: *Báránynyelvfű* (Kováts Mihály, i. m. 441).

8. Az *atracél* 'Borago officinalis' 1604-től adatható: MA, PP, PPB (SzlJsz. 67), Lippay János, i. m. 86. Az *atracél* ma az *Anchusa* (+*Cynoglossis*) nemzetség hivatalos elnevezése (Priszter, i. m. 37). Az EtSz. az *atracél* címszó alatt három nemzetségnevet tüntet fel: 1. *Anchusa*, 2. *Cynoglossum*, 3. *Borago*. A tévedést már Lippay is felismerte, ezt a megjegyzést fűzte a borágóhoz 1664-ben: „Noha az igaz *Atracél*, a' kit *ökör-nyelvnek*-is hívják, más” (Lippay János, i. m. 86). Az *atracél* szót ma 'borágó' jelentésben nem használjuk.

Az *atracél* szlovák eredetű, vö szlk. *jatrocel*, *jitrocel* 'útifű, útilapu', cseh *jitrocel*, *jitrocil* 'ua'. A szlovák szó a magyarba R. *jatrocel* alakjában kerülhetett át. A szókezdő *j* a magyarban maradt el (TESz.). Közfelfogás szerint összetett szó: *jetro* 'genny' + *cěl* 'gyógyítás' (mintegy 'gennygyógyító fű') (EtSz., SzlJsz. 67). Az utótagra vö. egyh. szl. *cěl* 'totus, integer, salvus, sanus', *cěliti* 'sanare': Az előtag valószínűleg a cseh *jitřiti se* 'eitern', tót *jatrit' sa* 'ua.', lengy. *jatrzyć* 'ua.'. A növénynév értelme: 'eiterheil, evesedést gyógyító'. Más elképzelés szerint az előtagban a szl. *jetro* 'leber, máj' szó van, s az összetétel értelme: 'májgyógyító' (EtSz. I, 176, 177).

A TESz. szerint az *atracél* szaknyelvi és nyelvjárási szó. Az *atracél* 'Anchusa' jelentésben valóban szaknyelvi szó, nyelvjárási szóként is előfordul; 'borágó' jelentésben azonban nem szaknyelvi szó, nyelvjárási szóként sem mutatható ki tájszótárainkból.

A későbbiekben már csak a megkülönböztető jelzős *kerti atracél* elnevezéssel találkozunk: 1775: *Kertiatratzél* (Csapó József, i. m. 27), 1783: *Kerti Atratzél* (Benkő József, i. m. 334), 1798: *Kerti-atratzél* (Veszelszki Antal, i. m. 106), 1807: *kerti Atratzél* (i. m. 155), 1833: *kerti atracél* (PallasLex. 537), 1843: *kerti Atraczél* (Bugát Pál, i. m. 19), 1845: *Kerti atraczél* (Kováts Mihály, i. m. 441), 1903: *kerti atraczél* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31), 1948: *Kerti atracél* (Augustin Béla–Jávorka Sándor–Giovanni Rudolf–Rom Pál, i. m. 219), 1948: *kerti atracél* (Halmi János, i. m. 15).

Az *atracélfű* összetételre egyetlen adatunk van 1590-ből: Borago: *Atraczel fű* (Szikszai Fabricius: Nomenclatura: RMGl. 256).

9. Az *ugorkaszagúfű* elnevezés első megjelenése: 1775: *Ugorka-fzagu-fű* (Csapó József, i. m. 27), 1783: *Ugorka-fzagu-fű* (Benkő József, i. m. 334), 1807: *Ugorkaszagú fű* (i. m. 155), 1833: *uborkaszagu fű* (PallasLex. 537), 1845: *Ugorkaszagúfű* (Kováts Mihály, i. m. 441), 1903: *uborkaszagú fű* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31), 1948: *uborkaszagúfű* (Augustin Béla–Jávorka Sándor–Giovanni Rudolf–Rom Pál, i. m. 219).

A névadás alapja a növény uborkához hasonló illata. Csapó József így írt róla: „Levelei gömbölyűek, kemények és szöröfjek, mellyeket valaki tenyerei között dörsöli, valóságos Ugorkát illatoznak” (i. m. 27). Az *ugorkaszagúfű* ma már nem használatos, elavultságát már az Orvosi fűvész könyvben (1813) rögzítették. Az Igazító Laistromban a Régi Nevek között olvashatjuk az *Ugorkaszagú* elnevezést, a Megállított Nevek között már a napjainkban is használatos *kerti Borágó* (i. m. 394) található.

10. A *burecs* első megjelenése: 1775: *Burets* (Csapó József, 27), 1798: *Burets* (Veszelszki Antal, i. m. 106), 1833: *burecs* (PallasLex. 537), 1847: *burecs* (Peregriny Elek, i. m. 354), 1903: *burecs* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31).

A *burecs* idegen szó, a német *Buretsch* (Csapó József, i. m. 27) átvétele.

11. Jávorka Sándor (Dr. Jávorka Sándor, Magyar Flóra [Flora Hungarica]. Bp., 1925. 845) szerint a *Borago* népies növénynevei a *méhevirág*: 1948: *méhevirág* (Augustin Béla–Jávorka Sándor–Giovanni Rudolf–Rom Pál, i. m. 219), *méhevirág* (Halmai János, i. m. 15) és *tetűvirág* 1903: *tetűvirág* (Hoffmann, Karl–Wagner János, i. m. 31), 1948: *tetűvirág* (Augustin Béla–Jávorka Sándor–Giovanni Rudolf–Rom Pál, i. m. 219). Jávorka Sándor nem írja le, mely vidékről vagy vidékekről ismeri ezeket a szavakat. A *méhevirág* és *tetűvirág* nem mutatható ki tájszótárainkból (ÚMTSz., SzegSz., OrmSz., SzlavSz. stb.).

12. A *Borago officinalis*ra vonatkozó adatok alapján összefoglalva megállapíthatjuk, hogy ennek a régi magyar gyógy- és fűszernövénynek a hivatalos magyar nevét (*borágó*, *kerti borágó*) sem értelmező szótárainkban (ÉKSz., ÉrtSz.), sem újabb etimológiai szótárainkban (TESz., EWUng.) nem találjuk meg. A középlatin eredetű *borágó* név már 1533-ban (Murmellius: Lexicon: RMGl. 123) felbukkant nyelvünkben, és ez napjaink hivatalos használatú magyar növényneve is.

A *borágó* megkülönböztető jelzői: *orvosi*, *kerti*. Az *orvosi borágó* (1872) egyedi elnevezés, a névnek nincs folytatása nyelvünkben. A *kerti borágó* (1807) ugyancsak napjaink hivatalos használatú növényneve.

A *borágófű* (1745) összetételben a *-fű* utótagnak magyarázó szerepe van, ma már nem használatos. A *Borago officinalis* régi magyar elnevezései: *dinnye ízű fű*, *dinnye szagú fű*, *ökörnyelv*, *kerti ökörnyelv*, *ökörnyelvű*, *ökörnyelvűfű*, *kerti ökörnyelvűfű*, *báránynyelv*, *báránynyelvfű*, *atracél*, *kerti atracél*, *atracélfű*, *ugorkaszagúfű*, *burecs*.

A *Borago officinalis* régi magyar nevei ma már nem használatosak, közülük a legkorábbi elnevezések (*dinnye ízű fű* és *ökörnyelv*) 1500 k. jelentek meg nyelvünkben.

Jávorka Sándor szerint a *Borago officinalis* népies magyar növénynevei a *méhe-* és *tetűvirág*, de tájszótáraink egyiket sem ismerik.

VÖRÖS ÉVA

